

5. Portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques [Електронний ресурс] : Loi du 31 décembre 1971 № 71-1130. – Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068396>
6. Об адвокатской деятельности и адвокатуре Российской Федерации : Федеральный закон от 31 мая 2002 г. № 63-ФЗ // Собрание законодательства РФ. – 2002. – № 23. – Ст. 2102.
7. Маляренко А.В. Про присягу судді та відповідальність за її порушення / А.В. Маляренко // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 2. – С. 26-31.
8. Яковлів А. Український кодекс 1743 року «Права, по которым судится малороссийскій народ»: Його історія джерела та систематичний виклад змісту / А. Яковлів. – Мюнхен : Заграва, 1949. – 210 с.
9. Учреждение судебных установлений 1864 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://constitution.garant.ru/history/act1600-1918/3450/>

Кривенко Юлія Василівна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ЗАПОДІЯНОЇ ЗДОРОВ'Ю ВОЛОНТЕРА
ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ НИМ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

В умовах наукового і технічного прогресу, розширення сфери діяльності людини та інших сучасних чинників, зокрема, проведення впродовж двох років антитерористичної операції на Сході України, що здатні заподіяти шкоду здоров'ю людей, очевидно, що дослідження проблеми відшкодування шкоди з кожним роком стає все більш актуальним. Поряд з нормативними правовими актами України, положення відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, урегульовані й міжнародними угодами, Загальною декларацією прав людини, Європейською конвенцією про захист прав людини й основних свобод та ін.

У ситуації існування численних прогалин в українському законодавстві, частої невідповідності між теорією і практикою, особливого розгляду заслуговують умови повноцінного функціонування загальнолюдських відносин. У зв'язку з цим останнім часом особливо значущими в сучасному громадянському суспільстві стають позадоговірні зобов'язання, що виникають не на основі укладеного договору, а на інших підставах, передбачених законом.

Регулювання відносин з відшкодування шкоди, в тому числі й поза договірною, заподіяного нематеріальним благам (життю або здоров'ю) громадянина, має не тільки теоретичне, але й практичне значення, оскільки торкається його життєво важливих цінностей, при втраті яких повністю або більшою мірою втрачають значення інші цінності матеріального або духовного світу.

Волонтер, який здійснює діяльність в зоні проведення антитерористичної операції, піддає своє здоров'я постійному ризику та небезпеці.

Відносини з відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю громадянина, регулюються широким колом норм, велика частина яких входить до складу цивільно-правових інститутів деліктних і страхових зобов'язань.

Суттєву роль у відшкодуванні шкоди, заподіяної громадянину в процесі здійснення ним волонтерської діяльності, відіграє інститут страхових зобов'язань, страхування життя і здоров'я волонтерів. Український законодавець передбачає страхування життя і здоров'я волонтерів на період надання ними волонтерської допомоги у добровільній формі. Аналіз сукупності нормативних правових актів, що регулюють відповідну сферу відносин, дозволяє констатувати відсутність єдиної концепції, що визначає розвиток законодавства про необхідність обов'язкового державного страхування життя і здоров'я волонтерів

В той же час цивільне законодавство належним чином не диференціює обов'язки з відшкодування шкоди, завданої волонтерів під час здійснення волонтерської діяльності в зоні проведення антитерористичної операції. Питання ускладнюється реаліями сьогодення, а саме закон України «Про волонтерську діяльність» в ст. 1 передбачає можливість «надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції» [1], однак більшість громадян, які надають допомогу в зоні АТО не є членами волонтерських організацій (як правило громадські організації), а в деяких випадках (більшість) працюють самостійно – без закріплення правового статусу, на власний страх та ризик.

Шкода, заподіяна здоров'ю волонтера, підлягає відшкодуванню в повному обсязі (ст. 1195 ЦК України) [2]. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю громадянина, в натурі неможливо. Тому у разі ушкодження здоров'я відшкодуванню підлягає заподіяна потерпілому у зв'язку з цим майнова шкода (збитки). Разом з тим відшкодування одних майнових збитків при заподіянні волонтерів каліцтва або іншого ушкодження здоров'я не завжди достатньо для відновлення порушеного стану потерпілого. Тому законодавець визначив, що обсяг відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю, включає в себе:

1) відшкодування втраченого потерпілим заробітку (доходу); 2) відшкодування додатково понесених витрат, викликаних ушкодженням здоров'я; 3) виплату в установлених випадках одноразової допомоги; 4) компенсацію моральної шкоди. Принцип повного відшкодування шкоди передбачає компенсацію реальних витрат, додаткових витрат, втраченого заробітку та моральної шкоди, однак фактично розмір відшкодування буде залежати від сімейного, матеріального становища заподіювача шкоди, від кількості утриманців, розміру заробітку і т.д. Законодавець розкриває обсяг відшкодування через види відшкодування, а безпосередню суму відшкодування ставить у залежність від вищезазначених факторів.

Закон України «Про волонтерську діяльність» більш детально закріплює положення внаслідок якого: у випадку отримання поранення (контузії, травми або каліцтва), під час надання волонтерської допомоги в зоні АТО, встановлюється інвалідність.

I групи – 250 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб;

II групи – 200 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб;

III групи – 150 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб [3].

За загальним правилом, відшкодування шкоди – це фактичне виконання рішення суду шляхом отримання волонтером грошової суми, необхідної для відновлення здоров'я, життєвого рівня та соціального положення.

Однак, незважаючи на те, що на законодавчому рівні зроблена спроба визначити правовий статус волонтера, прав та обов'язків, передбачається можливість відшкодування шкоди життю, здоров'ю та майну, проблемною залишається саме реалізація даних норм.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про волонтерську діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 42. – Ст. 435.
2. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Стефанчук Р.О. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, Р.О. Стефанчук. – [2-ге вид.] – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2010. – 752 с.
3. Про волонтерську діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 42. – Ст. 435